

тия и пак да си остане див. „Французите, казва Нитче, са единственият европейски народ, който притежава истинска и плодотворна култура, и няма човек в Германия, който да не е заимствувал широко от нея.“<sup>22</sup>

Цитираният откъс с възгледите на Ницше още веднъж доказва влиянието на немския философ върху творчеството на голяма част от европейските писатели в края на XIX и началото на XX век. Известно е, че и Д. Димов се влияе от Ницше, в семейството му се чете „Тъй рече Заратустра“, а съществуват и изследвания за влиянието на немския философ както върху творчеството му, така и върху личността на писателя.<sup>23</sup>

Един от най-интересните образи в романа на Бласко Ибанес е на руския емигрант Чернов. Голяма част от емигрантите в Париж са именно руснаци. По времето на романовото действие те са избягали от каторга в Сибир социалисти и анархисти, а след 1917 г. и белогвардейци, търсещи спасение от „Червената Аркадия“. Чернов е избягал от Сибир ерудит, изповядващ социалистически идеи. В Париж той сътрудничи на социалистическите издания. С въвеждането и извайването на неговия образ Бласко Ибанес сблъсква ортодоксалното християнство с някои идеи на западния човек. Чернов носи в голяма степен мистиката, християнския месианизъм на славянството, което най-ясно изкрystalизира в трудовете на руския философ Николай Бердяев. Самият Чернов не вярва в догмите, но душата му е християнска, каквато според него е душата на всеки революционер. Философията на съвременното му народовластие е едно „мирско християнство“. Социалистите обичат смирените, нуждаещите се, слабите, защитават правото им да живеят и добруват, както това са вършели и великите апостоли на религията, които са виждали във всеки нещастник свой брат. Разликата, според Чернов, между апостолите и социалистите е една: социалистите желаят почит към бедните в името на справедливостта, а християните – в името на милосърдието. Но и христия-

---

<sup>22</sup> Пак там, с. 52.

<sup>23</sup> Виж Иванова, Е. Фридрих Ницше в подтекста на романа „Поручик Бенц“. В: Случаят Димитър Димов. Литературни разследвания. С., 2003, с. 133-145.